

Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку: міжнародний та вітчизняний досвід

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Академія WSB

Опольський університет

Національний аграрний університет Вірменії

Азербайджанський державний аграрний університет

Азербайджанський університет кооперації

**Енергетична незалежність сільських
територій як пріоритетна модель
розвитку: міжнародний та
вітчизняний досвід**

Матеріали

I Міжнародної науково-практичної конференції

20 травня 2020 року

Полтава
2020

Редакційна колегія:

Аранчій В. І. – ректор Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О. – проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, Полтавської державної аграрної академії, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Калініченко А. В. – професор Інституту технічних наук Опольського університету, доктор сільськогосподарських наук, професор Полтавської державної аграрної академії.

Писаренко П. В. – перший проректор Полтавської державної аграрної академії, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Рафал Ребілас – проректор з міжнародних відносин Академії WSB, доктор економічних наук, професор.

Чайка Т. О. – начальник редакційно-видавничого відділу Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук.

Яснолоб І. О. – доцент кафедри підприємництва і права, начальник науково-дослідного сектору Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук, доцент.

Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку: міжнародний та вітчизняний досвід : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 20 травн. 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. 190 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції за результатами досліджень щодо забезпечення енергетичної незалежності сільських територій як пріоритетної моделі розвитку з урахуванням міжнародного та вітчизняного досвіду.

Збірник тез є частиною науково-дослідної теми Полтавської державної аграрної академії «Концепція розвитку енергоефективних і енергонезалежних сільських територій задля зміцнення конкурентоспроможності національної економіки» (номер державної реєстрації 0119U100028 від 10.01.2019 р.).

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку сільських територій на засадах енергоефективності й енергонезалежності.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

<i>Лімонт А. С.</i>	
Фактори деградації ґрунтів і урожайність льону-довгунця	87
<i>Ляшенко В. В., Лотуш І. І., Тараненко А. О.</i>	
Оцінка впливу азотних добрив на урожайність та якість насіння сої.....	90
<i>Сідаш А. А.</i>	
Агроекологічні заходи щодо забезпечення енергоефективності й енергонезалежності сільських територій.....	95
<i>Тараненко С. В., Чайка Т. О., Яснолоб І. О.</i>	
Оцінка способів основного обробітку ґрунту на посівах кукурудзи	98
<i>Толмачова А. В.</i>	
Оцінка формування агроекологічних категорій урожайності льону-довгунця в Житомирській області	100

6. СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЮ Й ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНІСТЮ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

<i>Арбузова Т. В.</i>	
Формування місцевої енергетичної політики територіальних громад ...	104
<i>Бабаєв І. О.</i>	
Необхідність державного регулювання у борошномельній галузі України	107
<i>Вовк М. О.</i>	
Технологічна реструктуризація в контексті забезпечення енергетичного менеджменту агропродовольчого підприємства	109
<i>Куркіна В. М., Лопушинська О. В.</i>	
Сталий розвиток об'єднаних сільських територіальних громад в контексті впровадження системи енергоменеджменту	112
<i>Лопушинська О. В., Іщенко М. В.</i>	
Управління ресурсозбереженням молокопереробних підприємств.....	115

Тараненко Сергій Володимирович

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0003-2450-4388

Чайка Тетяна Олександрівна

канд. екон. наук

ORCID ID: 0000-0002-5980-7517

Яснолоб Ілона Олександрівна

канд. екон. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-3826-8745

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ОЦІНКА СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ

На сучасному етапі розвиток землеробства призводить до катастрофічного руйнування ґрунтового покриву: практично зникли в результаті вітрової і водної ерозії надпотужні сильно гумусова ні чорноземи. Цьому ж сприяє і те, що відвальна оранка посилює біологічне розкладання гумусу. І до цього часу людина ще не усвідомила, що втрата ґрунту – основної складової природних систем – призводить до посилення екологічної кризи (забруднення навколишнього середовища і опустелювання територій) і, як наслідок, дестабілізації сільського господарства.

Тому для збереження природної родючості ґрунтів необхідно розвивати нові технології на основі мінімізації таких операцій, як основний обробіток, культивування, посів, внесення добрив і пестицидів тощо. Система обробітку ґрунту повинна не тільки створювати сприятливі умови для росту та розвитку культурних рослин, підвищувати родючість ґрунту, бути енергозберігаючою і ґрунтозахисною, але й забезпечувати високу протибур'янову ефективність, максимальну можливість саморегулювання агрофітоценозів у напрямі зниження забур'яненості [2–3].

Нами було проведено дослідження щодо оцінки ефективності різних способів основного обробітку ґрунту (полицевого, плоскорізного і поверхневого) під кукурудзу на зерно за агротехнічними й економічними показниками [1].

Індивідуальна продуктивність рослин визначалася у фазі повної стиглості в усіх варіантах досліду у двох несуміжних повтореннях шляхом підрахунку кількості початків на 100 рослин, з визначенням відсотку рослин без початків, з одним та двома розвиненими початками.

Одним із основних завдань наших досліджень було виявити вплив різних способів основного обробітку ґрунту на урожайність кукурудзи на зерно. Для цього з кожної ділянки польового досліду було проведено облік урожайності зерна кукурудзи в перерахунку на вологість 14 %.

Проаналізувавши вплив основного обробітку ґрунту на урожайність гібриду кукурудзи, можна сказати, що даний фактор істотно впливає на показник урожайності з 1 га. Так, урожайність зерна у варіантах з полицевим обробітком була вища, ніж при поверхневому способі обробітку ґрунту на 16,1 ц/га, тобто на 17 %. Показник врожайності у варіанті з плоскорізним обробітком займає проміжне місце, на рівні 86,1 ц/га.

Вміст білка, за умови оранки становив 9,065 %, а за мілкою обробітку – 9,305 %. Відповідно він був найвищим при обох способах основного обробітку ґрунту. За роками досліджень найвищі показники вмісту білка були у несприятливому за гідротермічним режимом 2019 р., саме цього року врожайність зерна виявилася найменшою.

Суттєве зниження урожайності при поверхневому обробітку ґрунту свідчить про те, що верхній шар ґрунту пересихав швидше, ніж ті, які розміщені нижче. А саме у верхньому шарі знаходиться найбільше поживних речовин, кількість яких зменшується по мірі заглиблення. При полицевому обробітку поживні речовини від розкладання поживних решток і внесених добрив рівномірно розподіляються по всьому орному шару. Отже, і коренева система розвивається відповідно до наявності поживних речовин і використовує їх більш раціонально, ніж у посушливі роки.

Аналізуючи отримані дані можна зробити висновок, що найбільш економічно вигідним є полицевий спосіб основного обробітку ґрунту. Про це свідчать: чистий доход з 1 га, що на 3480 і 6920 грн вищий, ніж за інших

способах основного обробітку ґрунту; рівень рентабельності, який склав 125 %.

Отже, проведені розрахунки економічної ефективності різних способів основного обробітку ґрунту під кукурудзу на зерно доводять доцільність полицевого обробітку, що за умови дотримання відповідної агротехніки призводить до підвищення продуктивності цієї культури.

Список використаних джерел

1. Тараненко С. В., Чайка Т. О., Тюпка Я. В. Агроекономічна ефективність різних способів основного обробітку ґрунту на посівах кукурудзи. *Вісник ПДАА*. 2019. № 4. С. 66–72. URL : <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2019/04/08.pdf>. doi: 10.31210/visnyk2019.04.08.

2. Чайка Т. О., Яснолоб І. О., Горб О. О., Лотуш І. І., Березницький Є. В. Екологізація систем обробітку ґрунту задля відновлення та підвищення родючості ґрунтів. *Вісник ПДАА*. 2019. № 3. С. 92–102. URL : <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2019/03/12.pdf>. doi: 10.31210/visnyk2019.03.12.

3. Yasnolob I. O., Chayka T. O., Gorb O. O., Kalashnyk O. V., Konchakovskiy Ye. O., Moroz S. E., Shvedenko P. Yu. Using resource and energy-saving technologies in agricultural production as a direction of raising energy efficiency of rural territories. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2019. 9 (1), 244–250. URL : <https://www.ujecology.com/articles/using-resource-and-energysaving-technologies-in-agricultural-production-as-a-direction-of-raising-energy-efficiency-of-r.pdf>.

Толмачова Алла Вікторівна

канд. географ. наук

Одеський державний екологічний університет

м. Одеса

ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ КАТЕГОРІЙ УРОЖАЙНОСТІ ЛЬОНУ-ДОВГУНЦЯ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Льон – це найстародавніша культурна рослина, яку однією з перших почала використовувати людина. Стебла льону, нитки, мотузки та інші вироби знайдені у будівлях, що відносяться до кам'яного віку. На території України льон висівали ще за глибокої давнини і використовували не тільки для виробництва полотна, а й для обміну. У XV ст. обмін волокна і насіння льону досягав значних розмірів.

Наукове видання

**Енергетична незалежність сільських
територій як пріоритетна модель
розвитку: міжнародний та
вітчизняний досвід**

Матеріали

I Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Полтава, 20 травня 2020 року)